

**Леявська Л. В.**,  
аспірантка кафедри обліку  
підприємницької діяльності,  
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

## **БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ**

Для нормального функціонування будь-якої ланки ринкової економіки необхідно, щоб учасники, при прийнятті рішень, мали достовірну та об'єктивну інформацію про майно, фінансове становище, результати роботи (прибутки, доходи чи збитки), а також про процеси їх формування як на власному підприємстві, так і в партнерів на підставі попередніх даних. Таку інформацію надає тільки бухгалтерська система обліку.

Бухгалтерський облік займає основне місце в єдиній системі господарського обліку. Його необхідно розглядати як галузь наукових знань, рівноправно пов'язану з іншими науками, а також як вид практичної діяльності, оскільки він організовується на кожному підприємстві незалежно від форми власності. Бухгалтерський облік надає інформацію про стан і рух засобів суб'єкта господарювання, джерела їх утворення і господарські процеси, пов'язані із постачанням матеріалів, виробництвом продукції та реалізацією, а також про фінансові результати господарської діяльності.

Бухгалтерський облік в Україні регулюється державою, перш за все Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996 зі змінами та доповненнями, який набув чинності з 01.01.2000 року.

Бухгалтерський облік використовується в усіх видах підприємницької діяльності — виробничій, комерційній, грошово-кредитній, банківській, страховій, усіх галузях і підгалузях господарювання — промисловості, сільському господарстві, будівництві тощо.

Бухгалтерський облік акумулює узагальнюючі дані — інформацію про стан господарства, його складові (елементи) і стан та зміни, що відбулися у суспільному житті, про стан взаємозв'язків і взаємовідносин цього господарства з іншими господарствами. Інакше кажучи, термін «бухгалтерський облік» характеризує поняття «облік суспільних економіко-правових (ринкових) відносин суб'єктів господарювання», тобто правовласників.

Організаційна побудова бухгалтерського обліку розроблена так, щоб без додаткових вибірок у будь-який час можна було одержати дані про формування показників, потрібних для прийняття управлінського рішення та складання бухгалтерської звітності: фінансової, статистичної, податкової тощо.

У бухгалтерському обліку господарські факти (явища та процеси) вивчаються за економічними законами, котрі охоплюють усі категорії суспільного виробництва, які характеризують продуктивні сили та виробничі відносини як єдність (автономність) у межах підприємства (власника).

Під побудовою бухгалтерського обліку необхідно розуміти порядок відповідного розміщення і взаємного зв'язку елементів (частин), які формують його у систему.

Поєднання різних прийомів бухгалтерського обліку забезпечує суцільне й безперервне вивчення його об'єкта — засобів та господарської діяльності. При цьому досягається основна мета — отримання правдивої інформації про стан господарства, результати його роботи та відносини з іншими суб'єктами господарювання, контроль за різним сторонами господарської діяльності й аналізу.

Важливим фактором побудови бухгалтерського обліку на підприємстві є розмір діяльності, тобто обсяг виробництва, чисельність працюючих, собівартість продукції і надання послуг.

Значний вплив на побудову бухгалтерського обліку на підприємстві мають: система затрат; система доходів; податкова система; система обов'язкових платежів і внесків.

На побудову бухгалтерського обліку підприємства значною мірою впливає система рахунків. Оскільки бухгалтерський облік покликаний суцільно та безперервно відображати всі господарські факти відповідного підприємства на основі принципу двоїстості (актив і пасив), побудову обліку має забезпечити можливість наступного групування показників господарства у системі суспільних відносин на рівні системи національних рахунків. Найповніше ці вимоги відображаються у системі рахунків — систематизованому переліку (так званому робочому план рахунків).

Сучасний розвиток економіки тісно пов'язаний у першу чергу із використанням такої важливої інформації, якою є облікова інформація.

Система бухгалтерського обліку може виступати і як статична система на такому проміжку часу, який характеризує стан елементів системи і зв'язки між ними на певну дату, коли зміни за останній день вважаються настільки несуттєвими, що їх не бе-

руть до уваги. Так, бухгалтерський баланс складається на останнє число місяця чи кварталу, і зміни, які відбуваються на рахунках бухгалтерського обліку на день складання балансу, не беруться до уваги. Аналіз системи бухгалтерського обліку в статистичній доповіді дозволяє вивчити окремі миттєві стани операцій, розглянути фіксовані значення показників у певний момент часу, вивчити інформацію, отримати результати і зробити висновки щодо об'єкта спостереження.

Бухгалтерський облік є великою системою, тобто системою, яку не можна в повному обсязі спостерігати з позиції одного спостерігача в часі й просторі. Система бухгалтерського обліку є підсистемою більш складної системи, а саме — системи управління. Бухгалтерський облік — це інформаційна система, оскільки основним завданням бухгалтерського обліку є збирання, обробка та надання інформації. Крім того, це документальна система, тому що бухгалтерський облік не може функціонувати без документів. Таким чином, бухгалтерський облік — це велика і складна інформаційно-документальна підсистема системи управління.

УДК 657.1:697.1

**Лисенко Н. М.,**

к. е. н., професор кафедри обліку  
підприємницької діяльності,  
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

## **ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СКЛАДАННЯ РЕГУЛЯТОРНОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТАМИ ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ**

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг (Нацкомпослуг — НКРКП), своєю постановою від 11.10.2013 № 202 «Про затвердження Правил організації звітності, що подається до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» запровадила форми звітності для підприємств теплопостачання, централізованого водопостачання і водовідведення та пояснення до їх заповнення.

Ліцензіати у сфері теплопостачання зобов'язані подавати Нацкомпослуг шість форм звітності, зокрема: